İş Dünyası Vakfı Onursal Başkanı Ali COŞKUN:

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU VE GELİŞMELER

"Kurucu başkan olarak bizzat ülkeler arasındaki iş konseylerinin kuruluşlarını temin için ülkemizle iş ilişkisi olan iş adamlarıyla önemli ilişkilerin kurulmasını sağladık, kolay olmadı ama başarabildik."

İş Dünyası Vakfı Onursal Başkanı Ali Coşkun, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun (DEİK) kuruluşunda yaptığı çalışmalardan bugünkü yapısına şu değerlendirmelerde bulundu:

"Sanayimizin ve ekonomimizin can çekiştiği yıllardı yetmişli ve seksenli yıllar. Karma ekonomik bir anlayışla yönetilmeye çalışılan ülkemizde her şey devlet yönetimine tabii idi. Kotalar tahsisler, döviz kıtlığının ve aşırı devletçi bürokratik engellerin hakim olduğu çile dolu yıllar.

Türk parasını koruma, ihracatı geliştirme ve benzeri kanunlarla ekonomimiz adeta kilitlenmiş iflasın eşiğine sürüklenmişti. İthalatın sıkı devlet iznine bağlı olması yanında, ihracatta imkansızdı. Zira her şey memurun iznine bağlıydı. Gerekli izin ve döviz tahsisiyle dışarıdan ithal edilen bir tezgahın yedek parçası bile yüzün üzerinde imza ile verilen izine ve fiyat tescille mümkündü.

24 Ocak kararları

24 Ocak 1980 kararları, 12 Eylül askeri müdahalesi devamında Anavatan partisinin iktidar olması sonucu Turgut Özal hükümetleri ile Türkiye yeniden dirilip yepyeni bir yönetim anlayışı ile ekonomimiz dünyayla bütünleşmeye başlamıştı. Serbest piyasa ekonomisine geçiliyor ekonomimiz libere edilerek birçok tabular yıkılıyordu ve bir dizi reform uygulandığı zor günlerdi. Zira Türkiye dışa açılırken, en büyük engel yine devlet kuruluşlarıydı.

Bir masa, bir kasa

Türkiye'nin tanıtılması bile devletin elindeydi. Uluslararası fuarlarda yoktuk. Hazine'ye bağlı İhracatı Geliştirme Dairesi'nin katıldığı fuarlarda ise bir masa bir kasa, şanlı bayrağımızla temsil ediliyorduk.

Ülkemize gelen yabancı heyetlerin muhatapları genelde memurlardı. KEK Karma Ekonomik Kurullarda sektörler temsil edilmiyordu memurların gündeminde ise klasik ihraç ürünlerimiz kuru incir, üzüm, fındık, tütün, pamuk v.b. bilgiler vardı. Ülkenin üretim gücünü ve ihracat potansiyelini bilmiyorlardı.

1980 yılında bu sebeplerle doğrudan yabancı yatırım bir milyar dolar, toplam ihracatımız 3 milyar doların altındaydı ve sadece petrol ithalatımıza bile yetmiyordu.

TOBB'da başkan seçilmiştim

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde (TOBB) başkan vekilliğinden sonra başkan seçilmiştim.

*Bir taraftan İstanbul ve Marmara Bölgesi'nde yoğunlaşmış olan sanayimizi Anadolu'ya yaymak.

*Özel sektör öncülüğünde yatırım, üretim ve ihracat seferberliği kalkınma modelini benimsemek.

*Ekonomimizin dünya ekonomileri ile entegre olması için özel sektörün önündeki engellerin kaldırılması hususunda yılmadan mücadele veriyorduk.

*Durumu kapsamlı şekilde başbakan Turgut Özal'a sunduğumuzda büyük destek gördük. Örnek olarak birçok yetkiyi TOBB çatısı altındaki oda ve borsalarımız bünyesine alabildik.

*KEK Karma Ekonomi Kurulları'nda sektör temsilcilerimizde yer almaya başladı. Bünyemizdeki Orta ve Küçük İşletmeler Kurulu çalışmalarımızdan KOBİ kuruluşlarını destekleyen ve Anadolu'ya yayan KOSGEB kuruldu.

*İhracatı büyük ölçüde Hazine'nin yönetiminden kurtardık. TİM kuruldu.

*Türkiye dünyaya açılırken TOBB çatısı ve 5580 sayılı yasa çerçevesinde Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nu (DEİK) kurduk. Kurucu başkan olarak bizzat ülkeler arasındaki iş konseylerinin kuruluşlarını temin için ülkemizle iş ilişkisi olan iş adamlarıyla önemli ilişkilerin kurulmasını sağladık, kolay olmadı ama başarabildik.

İlk anlaşma ABD ile

*Durumu Turgut Özal'a şöyle ifade etmiştim: "Müsaade ederseniz devlet adamlarının ve siyasi kadroların, ya da sivil toplum kuruluşlarının ülkelerle açacakları dostluk kapılarından iş adamları geçerek meslektaşlarıyla gerçek anlamda karşılıklı menfaatlere dayalı ekonomik, ticari ilişkiler kursunlar. Ancak doğrudan ikili yatırımları ve gelişmeleri böyle sağlayabiliriz. Devlet elini ticaretten çekip özel sektöre fırsat vermelidir". Teklifimizi yerinde bularak her türlü desteği sağladı. İlk iş konseyi anlaşmasını da Amerika seyahatimiz sırasında onun ve ABD Ekonomi Bakanı huzurunda ABD Ticaret Odaları Başkanı ile imzaladık. Şimdi yüzün üzerinde ülke ile iş konseylerimiz var.

Fikir ve yapılanma bize ait olmakla birlikte şimdilerde Turgut Özal'ın kurduğu ifadesi kullanılıyor. Evet çok destek verdi. TÜSİAD, TİSK, TZOB gibi diğer sivil toplum kuruluşlarını da DEİK bünyemize almamızı arzu etti. Büyük holding sahiplerinin görev almasını destekledi. Ruhu şad, makamı cennet olsun...

Böylece Türkiye ekonomisi seçimle görev alan gönüllü iş adamlarımızın gayretleri ile dünyaya açılırken, en önemlisi DEİK İş Konseyleri toplantıları diğer ülkelere örnek oldu ve ülkeler arasında diplomatik gelişmelere de olumlu zemin hazırlayarak yıllardır devlet adamlarının, başbakanların, bakanların, iş adamlarının buluşup görüştükleri ortamların oluşmasına ev sahipliği yaptı.

TİCARİ İLİŞKİLERİ GELİŞTİRMEDE GÖREV ÜSTLENECEK

Dış ticarette 'iş konseyleri'

TOBB Başkanı Ali Coşkun, Türkiye'nin ABD, Fransa ve Japonya'dan sonra Pakistan ve Güney Kore ile de iş konseyleri kurarak "ticari ilişkilerini geliştireceğini ve dengeleyeceğini" söyledi.

İSTANBUL (a.a.) — Türkiye'nin dış ticari ilişkilerini "iş konseyleri" geliştirecek. TOBB Başkanı Ali Coşkun, Türkiye'nin ABD, Fransa ve Japonya'dan sonra, Pakistan ve Güney Kore ile de iş konseyleri kurarak "ticari ilişkilerini geliştireceğini ve dengeleyeceğini" söyledi.

Türkiye Odalar ve Borsalar [illegible] Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) İcra Komitesi, dün akşam TÜSİAD merkezinde toplandı. TOBB Başkanı Ali Coşkun'un başkanlığındaki toplantıya, DEİK üyesi yer alan Türk-Amerikan İş Konseyi Türk Taraflı Başkanı Kenan Feraliyalı, Türk-Fransız İş Konseyi Türk Taraflı Başkanı Jak Kamhi, Türk-Japon İş Konseyi Başkanı Şarık Tara, DEİK İcra Komitesi Başkan Yardımcısı Feyyaz Berker ve TÜSİAD Başkanı Ömer Dinçkök katıldılar.

a.a. muhabirinin sorularını yanıtlayan TOBB Başkanı Ali Coşkun, dış ekonomik ilişkileri daha toplu yürütebilmek için kurulan DEİK'in toplantısında, iş konseylerinin durumlarına ele alındığını söyledi. Ali Coşkun, iş konseylerinin "Türkiye'de yeni bir model" olduğunu ve ülkelerarası sorunlara çözüm bulmada yardımcı olacağını belirterek şunları söyledi:

"Hangi hadisenin hangi ülkeyle ilgilisi varsa o konsey üye olmuyor ve tabii o konseyde olduğu için, daha dikkatli ve daha heyecanlı bir biçimde meseleleri takip ediyor. Aynı, Türkiye'nin çeşitli ülkelerle ticari ilişkilerini geliştirmek ve menfaatlerini korumaktır. Bu çalışmalar olumlu yönde gelişiyor. Nisan ayında Türk Amerikan İş Konseyi toplantısı yapılacak. 17-18 mart tarihlerinde de Japonya'nın en üst seviyedeki patronları geliyor. İstanbul'da toplantı yapacağız."

Kıskanılan güç haline geldi

DEİK bu haliyle birçok sivil kuruluşun imrendiği hatta kıskandığı bir güç haline geldi. Oysa ki elde edilen başarı ülkemizindi. İş dünyasınındı. Ekonomimizin yücelmesi içindi.

DEİK'in ekonomi bakanlığına bağlanma gerekçesini hala anlayabilmiş değiliz. Bence hükümetimizin ekonomimiz konusunda yaptığı güzel icraatlar içinde bu olay yanlış bir karar olarak tarihe geçti.

Bir gece yarısı torba yasaya ilave edilen bir maddeyle DEİK devletleştirildi. Bir gecede iş konseyleri başkanları bakanın tayin edeceği maaşsız devlet memuru ya da genel müdür haline gelmiş oldu ve TOBB Başkanımız Rifat Hisarcıklıoğlu DEİK Başkanlığından istifa etti. Görev alan arkadaşlarımızı tebrik ediyor, başarı diliyor ve beni anlayacaklarına inanıyorum. Onlar hizmeti aksatmamak için çalışıyorlar.

Bana dert yanıyorlar...

Hem dost ülke iş konseyi başkanları hem de bizim başkan ve üyelerimiz hizmeti geçmiş birçok iş adamımız hükümete karşı susmayı tercih etseler de huzursuzlar. Kurucu başkan olarak bana dert yanıyorlar.

DEİK 2015 yılı Olağan Genel Kurulu 19 Aralık 2015 günü İstanbul Swiss Otel Bosphorus salonlarında TV'den izlediğimize göre görkemli bir şekilde yapıldı. Başbakanımız ve ilgili bakanlar katıldığından ilgi fazlaydı ancak zamanla dış ilişkilerde DEİK'in uluslararası etkinliğinin ve güvenilirliğinin sarsılabileceği endişemiz devam ediyor.

Yeni Ekonomi Bakanımız Mustafa Elitaş aynı zamanda saygın bir iş adamı arkadaşımızdır. Kendisini makamında ziyaret ederek durumu anlattım. Hükümetimizin bu karardan dönmesini, uygulamada aksaklık varsa onun düzenlenmesini talep ettim. Anlayışla karşılasa da zamana ihtiyaç olduğunu açıklamak durumunda kaldı.

Dış ülkelere anlatmak imkansız

Bu gelişmeyi dış ülkelere anlatmak imkansız gibi bir şey. Bana Almanya'da yaşadığım bir olayı hatırlattı.

Almanya'nın Villingen kentinde yerleşik sanayici arkadaşımızın yemeğinde yargıç bir dostu da vardı. Tanıştıktan sonra merak ettiğim bir soruyu sordum.

Sorum, "Alman mahkemelerinde Türklerin duruşmalarında ihtiyaç duyulduğunda dini konularda devletin resmi kuruluşu Diyanet'e bağlı din ateşelerimizden görüş almayıp, neden gönüllü din kuruluşlarının fetvalarına itibar ediliyor?" oldu.

Cevap ise şöyleydi: "Diyanet hükümetinize bağlıdır. O nedenle diyanet görevlisi hükümetin resmi ideolojisine ters açıklama yapmaz. Oysa ki biz dinin emrettiği doğru açıklamaya itibar ederiz."

Serbest piyasa ekonomisinin uygulandığı ve serbest ticaret anlaşmalarının yaygınlaştığı dünyamızda yabancı iş adamları Hükümetçe tayin edilmeyen ya da o görüntüyü sergilemeyen iş adamlarıyla görüşme eğilimindedirler.

Umarım 1980'li yılların devletçi anlayışına kapılıp böyle çelişkili yorumlara ekonomiyi sürüklemeyiz."